

חשיבות ביקורו של נתניהו בבייג'ין

29.06.2023 | ד"ר יצחק קליין | written by

מבקרי נסיעת ראש הממשלה לסין טוענים כי הביקור ירגיז את ממשל ביידן, ולכן אל לו לראש הממשלה לנסוע. עצה זאת הרסנית לאינטרס הלאומי הישראלי, וחלק ממשמיעיה אומרים אותה מסיבות שאינן ענייניות.

לארה"ב יש בעלי ברית רבים בעולם. כולם רוצים לתחזק יחסים כלכליים ודיפלומטיים תקינים עם סין. גם ממשל ביידן נוהג כך, ורק לפני שבועיים ביקר מזכיר המדינה בלינקן בבייג'ין. סין היא פרטנר הסחר השני בעולם של ישראל, עם יבוא ויצוא הדדי של כ-15 מיליארד דולר בשנת 2021 ¹ וגירעון של כ-6.5 מיליארד לרעת ישראל. אפשר לעשות הרבה כדי לצמצם פער זה, בלי למכור לסינים טכנולוגיות רגישות או למשכן להם את מדיניות החוץ של ישראל, אך מול הסינים הדבר מצריך מגע אישי בין מקבלי החלטות.

מועד זה מתאים במיוחד לביקורו של ראש ממשלת ישראל בסין. המרד ² שנכשל הפעם ³ של יבגני פריגוז'ין נגד ולדימיר פוטין חייב לגרום לסינים לחשוב פעם נוספת על החוכמה שבהנחת כל הביצים שלהם בסל הרוסי. התעשייה הצבאית האירנית, שמייצרת נשק לשימושה של רוסיה נגד אוקראינה, גם מחמשת את אירן וגרורותיה נגד ישראל. אולי נתניהו יכול לשכנע את הסינים כי האפשרות לשיתוף פעולה כלכלי עם ישראל יוצרת עבורם אינטרס לא לעזור לאירן להרחיב ייצור זה. זאת משימה שממשל ביידן אינו יכול לעזור בה ⁴ נתניהו צריך לבצע אותה בעצמו.

אין למשכן את מדיניות החוץ של ישראל לסינים, אך יש כנראה כאלה שחושבים שעל ישראל למשכן אותה דווקא לארה"ב. יש לישראל ולארה"ב אינטרסים משותפים נרחבים מאוד, אך ישראל אינה יכולה לקבל מצב, או לפתח הרגל, שבו על כל צעד דיפלומטי ומסחרי שלה היא צריכה לקבל אישור מראש מוושנינגטון. לחלק ממשמיעי הביקורת על נסיעת ראש הממשלה לסין העדפה אישית לכאורה לעמדות של ממשל ביידן על פני הכרעת הציבור הישראלי בקלפי, ולכן הם היו מעדיפים שישראל תפתח הרגל כזה.

בשנתיים הראשונות לכהונתו הפגין ממשל ביידן מדיניות חוץ אוטיסטית כלפי המזרח התיכון. הממשל חילק את העולם לטובים ולרעים: גם סעודיה וגם השולט בה רעים; ישראל היא אולי טובה, אך ראש הממשלה שלה רע; אירן היא טובה מפני שאובמה החליט כך, תהיה התנהגותה רעה ככל שתהיה (כולל התקפות מזוינות על כוחות אמריקנים בסוריה ובעירק). בכל משחק חלוקת הציונים הזה, האינטרס הלאומי האמריקני בשמירה על השפעתה על הנעשה באזור כמעט לא מילא תפקיד, והשפעתה אכן נשחקה קשות. רק במחצית השנה האחרונה החל הממשל להשתחרר מהתפיסה הזו. לאחר הסכם הפרשה בין סעודיה לאירן, שהושג בתיווך סיני, הממשל עכשיו עסוק נמרצות בניסיון להתקרב שוב לסעודים. כדי להשיג יעד זה האמריקנים מוכנים יותר מבעבר להכיר באינטרסים של בעל בריתם הפוטנציאלי.

בתחרות העולמית בין הכוחות הסמכותניים לדמוקרטיים אין המערב יכול להרשות לעצמו לוותר על בעלי ברית. העולם הוא אחד: מה שקורה במזרח התיכון משפיע על מרכז אירופה ומזרח אסיה, וכן להפך. ודאי שלא חכם להרחיק את ישראל, שהן הדמוקרטיה שלה והן המשאבים האינטלקטואליים והיצירתיים שלה מהווים נכס חשוב מאוד למערב. יש לקוות שממשל ביידן ימשיך להשיל מעליו את האוטיזם המדיני שאפיין אותו בשנתיים הראשונות לכהונתו. האינטרסים המשותפים לישראל ולאר"ב היו ונותרו רחבים לאין שיעור לעומת יחסי ישראל וסין, אך אם הממשל רוצה להדק אותם עליו לקבל בהבנה את האינטרסים המגוונים של ישראל. אם זה חלק מהלקח שממשל ביידן מפיק מביקורו של נתניהו בבייג'ין, גם זו לטובה.

▪ פורסם לראשונה באתר ערוץ 7